

## Anotace přednášek a dílen

**Sean Coughlin, Ph. D.**

### *Past Scents of The Perfumer's Garden*

At this workshop, we will talk about the myths and stories of scented materials in the Ancient Mediterranean by plunging into one of the first cross-cultural perfumes of the Greco-Egyptian world: the Metopion. You will smell, touch and taste the difference between the raw ingredients used in the past and the ingredients of perfumery today: bitter almond, cardamom, galbanum, myrrh, calamus, and, of course, the olive.

V dílně budeme představíme mýty a příběhy vztahující se k vonným látkám ve starém Středomoří a ponoříme se do jednoho z prvních mezikulturních parfémů řecko-egyptského světa: *metopion*. Očicháte si, dotknete se a ochutnáte rozdíl mezi surovými ingrediencemi používanými v minulosti a ingrediencemi dnešního parfumerství: hořká mandle, kardamom, galbanum, myrrha, puškvorec, a samozřejmě oliva.

**Mgr. Jiří A. Čepelák a Natalija Čepeláková**

### *Apolón a Dafné: Od textu ke kontextu*

O co ve skutečnosti jde v příběhu o Apolónovi a Dafné? Jaký má jeho básnické zpracování význam v kontextu soudobé literatury, politiky a básnickova života? Na tyto i některé další otázky budeme společně hledat odpověď v rámci naší dopolední dílny. V úvodu společně provedeme analýzu do češtiny přeloženého příběhu Apolóna a Dafné, jak jej podal Ovidius ve svých *Proměnách*. Poté se zaměříme na souvislosti s jinými mytologickými příběhy v témže díle. Příběh pak zasadíme do širšího kontextu žánrů epické a elegické poezie v tehdejší soudobé literatuře, který rozšíříme i na politický kontext Augustovy doby a básnickova života. V závěru semináře se stručně seznámíme s tím, jak příběh reflektovali jeho čtenáři v následujících staletích.

**Mgr. Matyáš Havrda, Ph.D. – Petr Borkovec – Mgr. Alena Sarkissian, Ph.D.**

### *Bakchantky mezi textem a jevištěm*

Dílna posluchače seznámí s problematikou překladu řecké tragédie na případu Eurípidova dramatu *Bakchantky*. Představí literární a dramatické kvality textu, možnosti a omezení, na která překladatel naráží, a dotkne se také problematiky možností, jež se inscenátorům nabízejí při moderním uvádění.

**Mgr. Barbora Kocánová, Ph.D.**

### *Olivy v raně středověké wikipedii*

(Isidor ze Sevilly, *Etymologiae*, XVII,7,61–69)

Koho by nezajímaly olivy, tak hodnotné plody? K jakým informacím o olivách se mohl dostat člověk ve středověku? Zaměříme se na *Etymologie* Isidora ze Sevilly, encyklopedii dostupnou v každé významnější středověké knihovně. Jaké měl tehdejší encyklopedista k dispozici zdroje, co z nich čerpal a jak přejatá data transformoval?

**Mgr. Veronika Konrádová, Ph.D.**

***Vavřín a Músa v Hésiodově poetice***

Přednáška vztahuje motiv vavřínu k obrazu básnické iniciace, který je vtělen do úvodních pasáží Hésiodovy *Theogonie*. Hésiodova básnická sebe prezentace tu předkládá portrét básníka jako služebníka Mús. Nabízí se proto sledovat spojitost vavřínu s Músami a darem básnického zpěvu. V tomto kontextu přednáška objasní status archaického básnictví a zaměří se na to, jak přítomnost Músy určuje básnickou tvorbu z hlediska autority, pravdivosti metody tvůrčího procesu. Zde se soustředí zejména na pojetí básnické inspirace. Jelikož jde o koncept, který prodělal určitý vývoj, pojedná také o proměnách v chápání umělecké inspirace a rozliší typologii básnické tvorby podle „píjáků vody“ a píjáků vína“.

**doc. PhDr. Lubor Kysučan, Ph.D.**

***Mezi Arkádií, divočinou a velkovýrobou aneb Krajinná ekologie na antický způsob***

Řecko-římská antika vytvořila kulturní krajinu, jejíž charakter a percepce se v mnoha ohledech nelišily od našeho vnímání krajiny. Krajina byla v antice chápána jako fenomén přírodní, náboženský, literární i výtvarný. Třebaže ideálem byla středomořská kulturní krajina s prvky volné přírody, antický člověk se určitým způsobem vztahoval i k jiným typům krajiny včetně krajiny urbánní nebo naopak divočiny či exotiky. V přednášce se úvodem zaměříme na stručný přehled estetické percepce krajiny v antice, její těžiště ovšem bude v environmentální charakteristice jednotlivých typů středomořské krajiny v jejich sociálních a kulturně historických souvislostech včetně ekologických problémů, jimž byly vystaveny, a role, jakou při jejich utváření hrály typické středomořské rostliny, v poslední řadě réva, vavřín a oliva.

**Mgr. et Mgr. Markéta Melounová, Ph.D.**

***Vavřín nebo dub? O věncích římských triumfátorů a císařů***

Vavřínový věnec triumfátora a občanský věnec z dubového listí představovaly v očích starých Římanů nejvyšší pocty, jichž se smrtelnému Římanovi mohlo dostat – byly symbolem vítězství římské obce, respektive nejvyšší služby občanskému kolektivu. Příspěvek se zaměří na to, jak této symboliky využívaly vůdčí osobnosti římské republiky a jak ji převzala císařská propaganda, jakých změn obecně doznala v době, kdy římský stát již nereprezentovalo kolektivní těleso senátu a lidu, ale jeho nejvýznamnější občan, později pán. Vedle nejzajímavějších literárních zmínek budou prezentovány také ikonografické prameny.

**Mgr. Radka Nokkala Miltová, Ph.D.**

***Bakchus a Erigoné – Apollón a Dafné – Apulský pastýř: réva, vavřín a oliva v proměnách***

Symbolika vinné révy, vavřínu a olivových ratolestí se těší vizuální kultuře dlouhé tradici a přináší nespočet různých významů, spjatých s rozličnými ikonografickými tématy napříč staletími. Příspěvek se zaměří na užší okruh výjevů, vycházejících z textu Ovidiových *Proměn*, kde byla popsána proměna ve vinnou révu, vavřín a planou olivu, tedy příběhy Bakcha a Erigoné, Apolóna a Dafné a proměny apulského pastýře. Tyto tři příklady poskytují vedle základní narativní linie řadu dalších významových rovin, které byly ve výtvarném umění rozvíjeny a jimž bude věnována pozornost.

**Mgr. Pavel Nývlt, Ph.D.**

***Lýsiova řeč o pařezu posvátného olivovníku***

Po stručném úvodu o pěstování olivovníků ve starověkých Athénách bych účastníkům Letní školy rád představil sedmou řeč z korpusu lýsiovských řečí. Jde o obhajobu bohatého muže, který byl roku 397/396 př. n. l. obviněn před Areopagem, že ze svého pozemku odstranil pařez posvátného olivovníku, což se trestalo konfiskací veškerého majetku.

**PhDr. Zuzana Silagiová**

***Réva a vavřín v přírodě, kuchyni a lékárně***

Réva a vavřín jsou rostliny, které jsou v kulturním světě různých epoch a národů vnímány i jako symboly. My se však na ně podíváme z přízemního a praktického hlediska, a to z pohledu pěstitele, kuchaře a apatykáře; a možná přitom objevíme důvod jejich proměny v symbol, jehož život není – jako jeho předloha – ohraničen přírodními zákony.

**Mgr. Marta Vaculínová, Ph.D.**

***Víno v raném novověku: průvodce básníků, posvícení a masopustu***

Víno patřilo v českých zemích 16. a 17. století neodmyslitelně k lidovým zábavám, ať už to bylo martinské posvícení s mladým vínem a tradiční husí pečínkou nebo masopustní veselice plné hodování a maškar. Latinští básníci té doby zachycují svátky vína a jídla s pochopením, vtipem, ale někdy i s varovně zdviženým prstem, když napomínají své nezvedené spoluobčany, aby opojného moku užívali s mírou. Opilství přece může vést k nevázanému životu, nečestným činům, a nakonec třeba i k vraždě! A hříšné chování lidí už způsobilo lecjakou katastrofu, požár, dokonce i zemětřesení. Na druhou stranu bylo víno pro naše humanisty zdrojem básnické inspirace a jako ctitelé antických tradic alespoň ve své poezii vzývali boha Bakcha, ač byli všichni věřící křesťané.